

Р. М. Білик

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
e-mail: biluk_rm@mail.ru

РЕАЛІЗАЦІЯ ІНТЕГРОВАНІХ ПРОЦЕСІВ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Проведено аналіз основних етапів формування змісту інтегрованого навчання у системі професійної підготовки майбутніх вчителів технологій на основі досвіду українських та зарубіжних педагогів-новаторів. Відображено основні напрями інтегрованих процесів, що реалізуються на практиці шляхом застосування комплексного підходу. Розкрито проблеми створення інтегрованих курсів на міждисциплінарній основі. Здійснено аналіз основних складових фахової підготовки майбутніх учителів технологій. Розглянуто методико-технологічні моделі підготовки фахівців вищих навчальних закладів на основі інтегрованого підходу різними вітчизняними та зарубіжними науковцями. Обґрунтовано значення навчальних курсів «Безпека життєдіяльності» та «Охорона праці в галузі» у підготовці спеціаліста освітньої галузі «Технологія». Розкрито основні мотиви формування та розвитку компетентісно-світоглядних професійних якостей майбутнього фахівця технологічного профілю.

Ключові слова: інтегроване навчання, професійна підготовка, інтегровані процеси, комплексний підхід, фахова підготовка, учителі технологій, методико-технологічна модель, професійні якості.

В освітній діяльності інтегрований підхід інтерпретовано досить широким спектром педагогічних систем, до більш ранніх з яких можна віднести концепцію трудової школи. Її в сучасному сенсі вперше обґрунтував Й.Г. Песталоцці [5]. Великий вплив на розвиток трудової школи зробив відомий американський вчений-теоретик Д. Дьюї. Трудова школа в центрі освіти ставила інтереси особистості, розвиток світогляду.

З розвитком державності ідея трудової школи придбувалася, так як для держави важлива не особистість, а професія, якою володіє людина. Так відбувалося в 19 столітті, і на початку 20-го століття в Україні.

Своє відродження ідея інтегрованого навчання в подальшому знайшла у вигляді гурткової роботи і розвивалася на основі міжпредметних зв'язків та профорієнтації в навчанні. Формування змісту та способу мислення в інтегрованому підході, на думку М.Г. Іванчук [6], полягає в тому, що їх гармонійне поєднання дає можливість створити теоретичну та методологічну конструктивну базу для пізнання цілісних явищ та процесів. Крім того, зазначається, що в узагальнюючій теорії складного системного об'єкта відбувається узгоджене злиття інформаційної бази різних наук в одне ціле, що викликає складність і багатогранність керування процесів інформаційного розвитку та функціонування людини у процесі пізнання. Отже, розвиток людини повинен відбуватися в цілому, а не лише одного її розуму, на нашу думку тут варто б провести паралель, відповідно до якої вся людина в цілому має бути матеріалом інтегрованого утворення, куди принцип науковості входить складовою частиною. Вірність такого твердження знаходять реальне підтвердження в його цілях: моральне та естетичне виховання; наукова підготовка; актуалізація особистісних якостей за допомогою гуманістичного світогляду, становлення природничо-наукового світогляду і так далі.

Таким чином, вже в 19 столітті були закладені основні напрями інтегрованих процесів:

1. Розроблялася методика скоординованого навчання різних предметів.
2. Встановлювався позитивний вплив міждисциплінарних зв'язків на формування дійсної системи наукових знань і активізації розумових здібностей учнів, у процесі чого в учнів складається об'єктивний світогляд оточуючої діяльності.
3. Обґрунтовувалась психолого-педагогічна та науково-методологічна необхідність відображення в навчальному пізнанні існуючих взаємозв'язків явищ та об'єктів природи й суспільства.

У перші роки існування радянської школи трудова діяльність учнів стала невід'ємною частиною навчання, потрібний була фізична праця, яка була спрямована на відновлення зруйнованого господарства. Навчальні програми, що створювались в цей період мали комплексний характер. Предметні знання з різних областей об'єднувались навколо великих комплексних тем [8]. В темах виділялися три розділи знань – Природа, Суспільство, Праця. Відповідно до цих розділів і формувались навчальні програми.

Комплексний підхід припускав інтеграцію знань з різних наукових областей довкола якоїсь загальної проблеми. Це була одна із перших практичних спроб організації навчаль-

ного процесу на міждисциплінарній основі. До 1920 року у вітчизняній педагогіці існував практично один дидактичний принцип – наочність (предметоцентризм). Починаючи з 1920 року, в Україні, згідно з існуючою тоді ідеологією, були спроби відкинути принцип наочності, як буржуазний, і ввести нову систему викладання комплексність (інтегрованість). Але через ряд об'єктивних причин боротьба протилежних дидактичних початків завершується в 1931 р. перемогою педагогічного традиціоналізму. Комплексність (інтегрованість) не зникла остаточно, у зв'язку з бурхливим розвитком науки, вона входить всередину наочності і вільно або мимоволі виявляється. На цій основі виникають нові області знання: генетика, біохімія, біофізика та інші.

Після 1931 року навчання повертається до традиційної предметної основи. Інтеграція проявляється в роботі позакласних занять, роботі гуртків, технічних та юнацьких станцій [3].

У період 50-тих років інтеграція проявляється в педагогічній освіті у вигляді міждисциплінарних зв'язків, які слугували доповненням до предметної системи. Більш глибоке дослідження міжпредметних зв'язків дало повніше уявлення про неї як про принцип дидактики з елементами самостійності і систематичності у процесі навчання. З часом на основі досягнутих результатів виникає поняття інтеграції в освіті – це ідея комплексного навчання нового тисячоліття, яка дасть змогу оволодіти зростаючим потоком новітньої інформації і вивчити сучасні технологічні процеси, що утворилися під час взаємодії декількох наук.

Спрямованість інтеграційних процесів націлена на організацію цілісної навчальної діяльності, доповнення та поглиблення існуючих знань, надання їм нових функціональних значень і напрямків, тобто інтеграція є засобом розвитку наочності в нових галузях наук.

Поняття інтеграції як одного з принципів дидактики суттєво змінило педагогічне мислення, це явище поступово трансформується і стає основним. Розглядаючи з філософської точки зору це явище, як явище взаємозв'язку форми і змісту, хотілось би зазначити, що створилося суперечність між формою і вкладеним в нього новим змістом. В якості форми в даному випадку виступають міждисциплінарні зв'язки, а новим змістом є принцип дидактики, і ця суперечність привела до виникнення більш об'ємнішої форми навчання – інтеграції, яка включає в себе не одну, а декілька дій, які можуть проявлятися як послідовно, так і спільно, з органічним включенням в цей процес міжпредметних зв'язків. На початку 80-х років ХХ ст. поняття «міжпредметні зв'язки» стає занадто вузьким і поступається місцем поняттю «інтеграція», з того часу починається наступний етап розвитку інтеграційних процесів.

Інтеграція в цей період представлена як принцип взаємозв'язку загальноосвітньої та професійної підготовки (А. Беляєва, В. Безрукава, М. Берулава, М. Махмутов) та як міждисциплінарний підхід (Е. Великих, В. Зінченко). Питанням взаємозв'язку гуманітаризації та інтеграції загальної освіти займалися В. Розумовський та Л. Тарасов. Велика увага досліджень цього часу приділялася різноманітним аспектам формування інтегрованих курсів (О. Косенко,

Ж. Ольховська, І. Курчатина, М. Лукашенко, А. Назаретян). Проблеми створення інтегрованих курсів виявились досить актуальною, в зв'язку з цим виникає гостра необхідність в розробці відповідної теорії. Так в 2002 році Я. Собко розв'язав дану проблему, та виділив самостійну галузь педагогіки – дидактику інтегрованих курсів, структура якої складається з: загальної дидактики інтегрованих курсів та окремих дидактик вивчення конкретних інтегрованих курсів [9]. Дослідженням методологічних особливостей організації та проведення інтегрованих занять займалися О. Стечкевич [10] та Г. Шатковська [11].

Теорія інтеграції професійної освіти вперше в Україні представлена єдино С. Гончаренком, Р. Гуревичем, І. Козловською, визначені основні її закони, інтерпретовано приклади її практичної реалізації. Першими джерелами наукових досліджень присвячених проблемам інтеграції були роботи С. Гончаренка, вони стали основою у формуванні двох сучасних наукових шкіл інтеграції в професійній освіті: Львівської (наукова школа І. Козловської), Вінницької (наукова школа Р. Гуревича). Саме ці наукові школи є фундаторами великої кількості досліджень з проблем інтеграції. Організаторами зазначених наукових шкіл проведено обґрунтування концептуальних теоретико-методологічних основ інтеграції, що дало поштовх для подальшого досліджень.

На сучасному етапі дослідження інтеграції в українській педагогіці полягає в більш глибокому аналізі методичного аспекту формування професійних якостей майбутнього фахівця у процесі інтегрованого навчання.

Сьогодні реально існують два основні підходи до методики викладання дисциплін: під час першого підходу виходять з простого та абстрактного уявлення предмету і відповідно до логіки здійснюють його побудову, під час другого – діють, відповідно до конкретних практичних життєвих ситуацій, в цьому випадку логічне міркування ускладнюється. Найбільше застосування в практиці викладання знаходить останній підхід. В умовах посилення інтеграції навчання відбувається постійне зростання потреб сучасної людини в синтетичному, інтегрованому світогляді, де взаємодіють між собою, не заперечуючи одне одного, традиція та інновація, релігійні вірування і раціональний науковий розум.

Завдяки інтегуванню та диференціюванню знань відбувається більш краще та глибоке взаєморозуміння фахівців різних галузей наук (особливо суміжних). Виходячи з цього, виникає потреба не лише в розробці нової парадигми змісту освіти, а й розробці парадигми мислення, котра забезпечує гармонійний перехід від одномірного до багатомірного, від емпіричного до теоретичного, від аналітичного до синтетичного. Головним засобом розв'язання цієї проблеми виступає – інтегрування змісту, форм і методів навчання. Це зумовлює потребу у вдосконаленню як синергетичної парадигми мислення, так і синергетичної парадигми психолого-педагогічної освіти.

Хотілося б також зазначити те, що поєднання інтеграції та диференціації може відобразитися як різні стадії єдиного процесу розвитку різних систем (людина, наука, психолого-педагогічна освіта тощо), де в певні періоди домінують інтеграція чи диференціація.

Провівши аналіз розглянутих вище методологічних підходів помітним є той факт, що вони не суперечать, а взаємно доповнюють один одного і являють собою основу концепції професійної підготовки майбутнього вчителя технології. Багатогранність існуючих підходів проявляється як своєрідна реакція на запит, «соціальне замовлення» різноманітних форм і методів організації освіти, та вимагає від педагога і психолога вибору, критичного осмислення обраної ним лінії.

Професійна підготовка майбутніх учителів технології повинна будуватися в системі безперервної освіти відповідно до наступних головних ідей: універсалізації та фундаменталізації, гуманізації та особистісної орієнтованості, культуровідповідності та природовідповідності.

Вдосконалення системи професійної підготовки майбутнього вчителя технології – проблема, яка є досить актуальною на сьогодні та зумовлена посиленням вимог, що ставляться до професійної діяльності фахівця. Різноманітні аспекти професійної підготовки студентів – майбутніх учите-

лів розглядається в багатьох наукових роботах, докторських та кандидатських дисертаціях, є темою для обговорення на семінарах та конференціях, всіх педагогів світу.

Вирішення проблеми реалізації міжпредметних зв'язків у педагогічному процесі показує, що вони не в змозі забезпечити всієї повноти і системності навчання, автоматично перейшли в розряд допоміжної категорії. Інтеграція – це більш вищий рівень реалізації завдань освіти, яка охоплює і вирішує більш широке коло проблем. Досягнувши стійкості як тенденція, інтеграція у формуванні змісту навчальних дисциплін, ще не підійшла до свого максимального рівня розвитку, тому потребує більш ретельного дослідження. Інтеграційні тенденції в конструюванні змісту навчальних предметів і в змісті освітнього процесу досить актуальні.

На нашу думку основною складовою фахової підготовки майбутніх учителів технології є:

- їх теоретична та практична підготовка у процесі навчальних занять з циклу загальнотехнічних дисциплін, всіх видів навчально-виробничої практики та факультативних занять;
- формування у студентів системи базових загальнотехнічних знань, умінь, навичок;
- засвоєння ними методологічних особливостей викладання спеціальних дисциплін та оволодіння основними методами педагогічної науки.

Фахова підготовка майбутніх учителів технології має носити інтегрований характер, оскільки в ході її реалізації встановлюються тісні міжпредметні зв'язки з різними галузями наук, зокрема: педагогікою, психологією, фізикою, технологією виробництва, математикою, хімією, фізіологією, медициною. Завдяки інтегрованості, єдності цілей і завдань система професійно-педагогічної підготовки – формує повноцінну, всебічно розвинену особистість вчителя готову до самостійної професійної діяльності.

Виходячи з вищезгаданого, ми розуміємо фахову підготовку, як процес навчання і його результат (рис. 1).

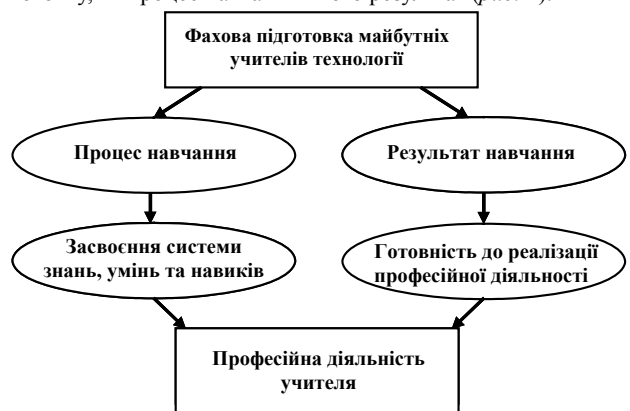

Рис. 1. Схема процесу фахової підготовки майбутніх учителів технології

Як процес навчання фахова підготовка – це оволодіння майбутніми вчителями необхідної системи спеціальних якісно нових знань та формування на їх основі професійних умінь і навичок.

Як результат навчання фахова підготовка – це готовність майбутнього педагога до реалізації професійної діяльності. При цьому готовність до реалізації професійної діяльності розглядається як якість особистості, що становить основу настанов майбутнього фахівця на усвідомлення специфіки, змісту і функцій професійної діяльності, що проявляються в реальній поведінці.

На думку І.П. Підласного, як соціально-педагогічне явище професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів, являє собою сукупність взаємопов'язаних компонентів, котрі відображають певну освітню систему, спрямовану на формування в них важливих професійних якостей у відповідності з соціальним замовленням, що є однією з домінуючих функцій соціуму і його культури [7].

Початком підготовки до професійної діяльності майбутнього вчителя, як вважає І.Я. Глазкова, необхідно вважа-

ти формування стану готовності до педагогічної діяльності [4]. За таких умов процес підготовки молодих фахівців до майбутньої професійної діяльності протікає найбільш ефективно, відбувається тісне переплітання теорії з практикою, викликаючи власну пізнавальну активність студента в навчально-виховному процесі, відбувається синтезування освітніх та професійних знань, вмінь та навиків.

Педагогічний процес у ВНЗ моделюють переважно використовуючи методико-технологічну модель інтегрованої підготовки, запропонована Н.С. Антоновим, котру адаптують конкретно до кожного навчального предмету [1]. Виходячи з цього хотілося б зазначити, що технологія розв'язання навчальної проблеми ґрунтується на профільно-дисциплінарному аналізі, який складається з двох взаємопов'язаних етапів:

– на першому етапі проводиться побудова та аналіз так званих «дисциплінарних портретів» (компонентних складових) цілісної моделі процесу розв'язку проблеми з позиції всіх профільних та фундаментальних дисциплін, що пов'язані з даною проблемою;

– на другому етапі здійснюється інтеграція (об'єднання) «дисциплінарних портретів» в цілісну модель (картину) процесу розв'язання проблеми.

В такій діяльності вчителя технології на думку П.Р. Агутова, предметна підготовка займає головне місце [2]. Вона реалізується, перш за все, засвоєнням системи загальноосвітніх та спеціальних знань, умінь та навиків. Саме цим можна пояснити той факт, що технологія виступає парадигмою сучасної освіти, тобто основною метою та завданням її є формування в майбутніх учителів готовності до перетворюючої діяльності з використанням знань науки та техніки. Однак, вони автоматично не можуть забезпечити реалізацію розглянутої діяльності. Адже для цього необхідні спеціальні знання, вміння, навички та засоби технологічного характеру. Вони обумовлені тим, що сьогодні паралельно з традиційними, предметно-орієнтованими технічними дисциплінами (опір матеріалів, деталі машин тощо), інтенсивно розвиваються комплексні соціально-технічні та науково-технічні дисципліни (психологія праці, інженерна екологія, ергономіка, інформатика, тощо). Вони синтезують знання, інтегрують підходи різних наукових областей і є невід'ємною складовою сучасної перетворюючої діяльності людини. Елементарні основи цих проблемно-орієнтованих областей знань необхідні кожній освіченій людині (паралельно з знаннями основ суспільних та природничих наук).

У навчальному процесі вищої школи дисципліни і види навчання групуються навколо фахових навчальних предметів. Вимоги, які висувають ці предмети до рівня кваліфікації фахівців визначають, в свою чергу зміст, обсяг, методи, і засоби навчання з профільюючих дисциплін, впливають на формування цілей і завдань підготовки фахівця, його теоретичної та практичної компетентності. Всі навчальні предмети в залежності від спеціальності поділяються на профільюючі і непрофільюючі, які перебувають у відносинах, що змінюються в залежності від умов. Зміна цих відносин є закономірною, оскільки вона відображає їх взаєморозвиток. Непрофільюючі предмети за відношенням до спеціальних дисциплін в свою чергу також поділяються на: «вільні» та «пов'язані» дисципліни, це зумовлено вимогами, що ставляться до підготовки фахівця.

У нашому розумінні фахова підготовка майбутніх учителів технології – це спеціально організований навчальний процес в закладі професійної освіти, що спрямований на розв'язання цілей та завдань освітнього стандарту і досягнення заданої якості підготовки випускника (спеціаліста), як частина загальної підготовки, яка передбачена навчальними планами спеціальності або напряму підготовки. Як показали наші дослідження, головним результатом фахової підготовки майбутніх учителів є їх готовність до самостійної професійної діяльності.

Таким чином, на сьогодні сформувалися певні розбіжності між соціальним значенням вдосконалення якості підготовки педагогічних кадрів та рівнем розв'язання проблем теоретичної професійної підготовки вчителя. Тому на педа-

гогічну науку покладено важливе завдання, яке полягає у розробці системи та методики професійної підготовки майбутніх педагогів, обґрунтування засобів її вдосконалення. Неабиякого значення в сучасних умовах набуває теоретичне узагальнення та критичне переосмислення досвіду підготовки майбутнього вчителя, накопиченого в педагогічних навчальних закладах України та світу, глибокий аналіз багаторічної практики викладання дисциплін, визначення того, що з накопиченого та перевіреного практикою досвіду, має зберігати своє значення, а що має бути змінено або поновлено під впливом нових тенденцій і процесів. Необхідне більш глибоке теоретичне осмислення нових проблем, що виникають у процесі практичної підготовки студентів.

Головною причиною більшості негативних процесів, що відбуваються в природі та суспільстві на сьогодні являється антропогенна діяльність, котра не зуміла створити техносферу відповідної якості як по відношенню до природи, так і по відношенню до людини. На сьогодні, щоб вирішити ці проблеми, людина повинна провести радикальне удосконалення техносфери, якомога більше знижуючи її негативний вплив на суспільство та природу до допустимих рівнів. Ефективним засобом реалізації цієї мети є раціональне використання суспільством знань і умінь, спрямованих на зменшення в техносфері фізичних, хімічних, біологічних та інших негативних впливів до допустимих норм. Саме це визначає сукупність знань, які становлять складові наук «Безпека життєдіяльності» та «Охорона праці в галузі», а також їх місце в загальній області знань та значення їхнього зв'язку з технологією як основою техносфери. Тому освітня складова безпеки життєдіяльності та охорони праці покликана інтегрувати на загальній методичній основі в єдиний комплекс знань, умінь та навичок, котрі будуть необхідні майбутнім фахівцям для забезпечення безпечної та комфортної взаємодії людини з середовищем існування. При цьому освітня галузь «Технологія» дає відображення однієї з областей людського світосприйняття про реальний світ та можливі способи його пізнання і відображення, дає можливість реалізації міжпредметних зв'язків даної науки з іншими науками, галузями перетворюючої діяльності та тенденції їхнього розвитку. Міжпредметні зв'язки таких галузей як: наука і культура, наука і техніка, наука і технологія, техніка і технологія повинні знаходити своє відображення в структурі навчально-пізнавального процесу, в якому одну з провідних ролей відіграє вчитель. Приклади інтеграції навчальних дисциплін є як в світовій (США, Німеччина, Франція та ін.), так і в педагогічній практиці України (у загальноосвітній школі одними з перших предметів, що були побудовані на інтеграційній основі стали «Природознавство» і «Людина та світ»).

Духовна та матеріальна складові навколишнього світу людини знаходять своє відображення і в змісті освіти. Воно реалізується різноманітними освітніми галузями, що складаються з навчальних дисциплін. Зміст, об'єм, структура цих галузей знань та зв'язки між ними відіграють визначальну роль у формуванні рівня та якості освіти на даному етапі розвитку суспільства. Тому стає очевидним той факт, що чим вищий рівень освіченості людини, тим більш повніше відображається в її свідомості навколишній світ, тим глибше вона усвідомлює в нім своє місце, тим більше зростає її міра відповідальності за збереження гармонії в цьому світі, тим легше відбувається інтеграція людини в соціум.

Отже, під **безпекою життєдіяльності** – ми розуміємо галузь теоретико-методологічних знань про збереження життя та здоров'я людини, головним завданням якої є: формування світоглядних засад гармонійних взаємовідносин людини з природою, суспільством та технікою; виявлення, ідентифікування, прогнозування різного роду небезпек та розробка системи захисту від них.

Впровадження дисциплін «Безпека життєдіяльності» та «Охорона праці в галузі» спричинене тим, що життєдіяльність людини, спрямована на перетворення природи і створення штучного та комфортного місця існування, спричинила ряд несподіваних наслідків. Негативні наслідки соціального розвитку та науково-технічного прогресу створили досить серйозні загрози здоров'ю, життю та стану генетичного

фонду людей. Створюються небезпеки викликані власною життєдіяльністю людини, від втрати духовно-етичних цінностей суспільства. Стає неприпустимим невміння людини забезпечити свою безпеку в змінних природних, техногенних та соціальних умовах.

Вирішення вищезгаданих проблем реалізується через загальну освіту: діти та підлітки легко піддаються мотивації, котра спонукає їх до дотримання правил і норм безпечної поведінки в дома, на вулиці, на природі, в школі, а потім в суспільстві і на виробництві. В зв'язку з цим були створені спеціальні шкільні курси «Я і Україна», «Людина і світ»: частковий розгляд питань безпеки в предметах шкільного курсу не мав системного характеру і тим самим не дозволяв в необхідній мірі повноцінно використовувати потенціал навчального процесу. Призначення навчальної дисципліни – виховання, образно кажучи, «особи безпечного типу» – особи, котра добре ознайомлена з сучасними актуальними проблемами безпеки життєдіяльності суспільства, усвідомлює їх важливість та прагне вирішити ці проблеми, здатна розумно поєднати власні інтереси з інтересами суспільства.

Список використаних джерел:

1. Антонов Н.С. Интегративная функция обучения / Н.С. Антонов. – М.: Просвещение, 1985. – 304 с.
7. Атутов П.Р. Связь трудового обучения с основами наук: книга для учителя / П.Р. Атутов, Н.И. Бабкин, Ю.К. Васильев. – М.: Просвещение, 1983. – 128 с.
8. Батурина Г.И. Введение в педагогическую профессию: учебное пособие для средних пед. учебных заведений / Г.И. Батурина, Т.Ф. Кузина. – М., 1998. – 159 с.
9. Глазкова І.Я. Підготовка майбутнього вчителя до організації навчального діалогу в професійній діяльності: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / І.Я. Глазкова; Бердянський держ. педагогічний ун-т. – Х., 2004. – 273 с.
10. Зинченко В.П. Человек развивающийся / В.П. Зинченко, Е.Б. Моргунов. – М., 1994. – 256 с.
11. Іванчук М.Г. Психолого-педагогічні основи виховання особистості молодшого школяра в умовах інтегрованого підходу до навчання: дис. ... д-ра психол. наук.: 19.00.07 / М.Г. Іванчук; Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2005.
12. Підласний І.П. Формування професійного потенціалу як мета підготовки учителя / І.П. Підласний // Рідна школа. – К., 1998. – № 1. – С. 5-8.
13. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности / С.Д. Смирнов. – М.: Аспект-Пресс, 1995. – 271 с.
14. Собко Я.М. Теоретичні та методичні основи інтегративних курсів у професійно-технічній освіті: монографія / Я.М. Собко [за ред. С.У. Гончаренка]. – Львів: Сполум, 2006. – 332 с.
15. Стечкевич О.О. Методичні засади інтегрованого уроку виробничого навчання у підготовці операторів комп'ютерного набору: дис. ... канд. пед. наук.: 13.00.04 / О.О. Стечкевич. – К., 2003. – 254 с.
16. Терещук Г.В. Индивидуализация трудового обучения: дидактический аспект / Г.В. Терещук; [под. ред. В.А. Полякова]. – М.: Ин-т ПСМ РАО, 1993. – 200 с.

Р. М. Билык

Каменец-Подольский национальный университет
имени Ивана Огиенко

РЕАЛИЗАЦИЯ ИНТЕГРИРОВАННЫХ ПРОЦЕССОВ В СИСТЕМЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ ТЕХНОЛОГИЙ

Проведен анализ основных этапов формирования содержания интегрированного обучения в системе профессиональной подготовки будущих учителей технологий на основе опыта украинских и зарубежных педагогов-новаторов. Отражены основные направления интегрированных процессов, реализуемых на практике путем применения комплексного подхода. Раскрыты проблемы создания интегрированных курсов на междисциплинарной основе. Осуществлен анализ основных составляющих профессиональной подготовки будущих учителей технологии. Рассмотрены методико-технологические модели подготовки специалистов высших учебных заведений на основе интегрированного подхода различными отечественными и зарубежными учеными. Обосновано значение учебных курсов «Безопасность жизнедеятельности» и «Охрана труда в отрасли» в подготовке специалиста образовательной области «Технология». Раскрыты основные мотивы формирования и развития компетентно-мировоззренческих профессиональных качеств будущего специалиста технологического профиля.

Ключевые слова: интегрированное обучение, профессиональная подготовка, интегрированные процессы, комплексный подход, профессиональная подготовка, учителя технологии, методико-технологическая модель, профессиональные качества.

R. M. Bilyk

Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University

IMPLEMENTATION OF INTEGRATED PROCESSES IN THE TRAINING OF TEACHERS TECHNOLOGIES

The analysis of the main stages of formation and content integrated learning system training future teachers of technology based on the experience of Ukrainian and foreign teachers-innovators. Reflects the main areas of integrated processes implemented in practice through a comprehensive approach. The problems of integrated courses on interdisciplinary basis. The analysis of the main components of the professional training of future teachers of technology. The techniques and technology specialists training model of higher education institutions on the basis of an integrated approach by various national and foreign scientists. Proved the value of courses "Safety" and "Health in 'specialist training in the field of education' Technology". The main reasons of formation and development of a competency-philosophical professional quality of future specialist technological profile.

Key words: integrated education, vocational training, integrated processes, integrated approach, professional training, technology teachers, methodological and technological model of professional quality.

Отримано: 17.06.2014